Wojewódzki Konkurs Matematyczny dla uczniów gimnazjów
rok szkolny 2016/2017
Etap II – etap rejonowy- klucz odpowiedzi

W kluczu przedstawiono przykładowe rozwiązania oraz prawidłowe odpowiedzi.

Za każdą inną poprawną metodę rozwiązania zadania uczeń otrzymuje maksymalną liczbę punktów.

Do kolejnego etapu kwalifikuje się uczeń, który uzyskał co najmniej 14 punktów.

Zadanie1. (0-2)

W poniższej tabeli przedstawiono wyniki sondażu przeprowadzonego w grupie uczniów, dotyczącego czasu przeznaczanego dziennie na odrabianie prac domowych i przygotowanie do lekcji.

Czas w godzinach	1	2	3	4
Liczba uczniów	4	6	10	20

a) Oblicz średnią liczbę godzin, jaką uczniowie przeznaczają dziennie na odrabianie prac domowych i przygotowanie do lekcji.
b) Oblicz medianę liczby godzin, jaką uczniowie przeznaczają dziennie na odrabianie prac domowych i przygotowanie do lekcji.

Przykładowe rozwiązanie:

Przykładowa ilustracja do treści zadania w postaci diagramu (niepunktowana):

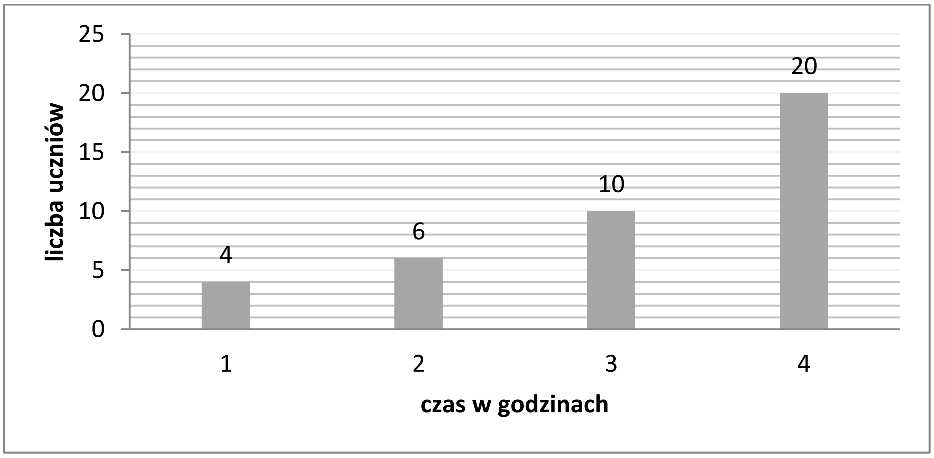

a) $\bar{x} = \frac{4\cdot1+6\cdot2+10\cdot3+20\cdot4}{4+6+10+20} = \frac{4+12+30+80}{40} = \frac{126}{40} = 3\frac{3}{20} = \mathbf{3,15}$ **godz.** – za obliczenie średniej arytmetycznej **1 pkt**

b) $M = \frac{x_{20}+x_{21}}{2} = \frac{3+4}{2} = \mathbf{3,5}$ **godz.** – za obliczenie mediany **1 pkt**

Zadanie 2. (0-2)

Błędem bezwzględnym przybliżenia nazywamy wartość bezwzględną różnicy między wartością rzeczywistą, a wartością przybliżoną. **Błędem względnym** przybliżenia nazywamy iloraz błędu bezwzględnego do wartości bezwzględnej liczby rzeczywistej.

Olek wyszedł z domu o 7.45, czyli kwadrans przed rozpoczęciem lekcji. Sądził, że dotrze do szkoły punktualnie, ale spóźnił się 5 minut. Oblicz błąd względny, który popełnił Olek, szacując czas dojścia do szkoły.

Przykładowe rozwiązanie:

Błąd względny: $\frac{|\mathbf{20-15}|}{|\mathbf{20}|} = \frac{5}{20} = \frac{1}{4}$

Uczeń otrzymuje **1 punkt** za:

zastosowanie poprawnego sposobu obliczenia błędu względnego

Uczeń otrzymuje **1 punkt** za:

obliczenie błędu względnego $\frac{1}{4}$.

Zadanie 3. (0-4)

W trapezie równoramiennym ABCD przekątna BD jest prostopadła do ramienia AD i zawiera się w dwusiecznej kąta ostrego trapezu. Uzasadnij, że długość górnej podstawy jest równa długości ramienia i jest dwa razy krótsza od długości podstawy dolnej.

Przykładowe rozwiązanie:

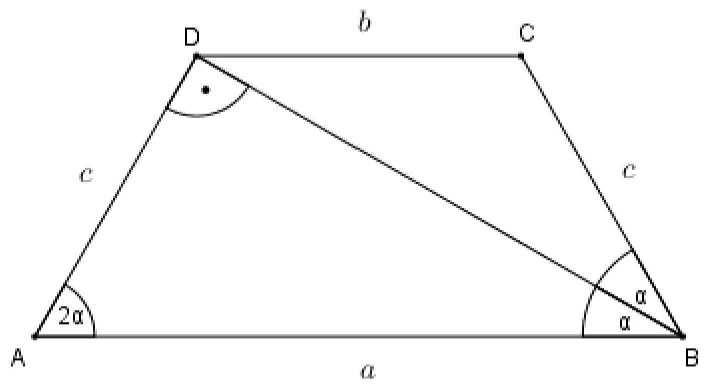

|∢ ABD| = |∢ CBD| (przekątna zawarta jest w dwusiecznej kąta) oraz

kąty: ABD i CDB są kątami naprzemianległymi, czyli |∢ ABD| = |∢ CDB| .

Z powyższych informacji wynika równość kątów: |∢ CDB| = | ∢ CBD| .

Zatem Δ BCD jest trójkątem równoramiennym, czyli $b = c$ (*****)

Trapez ABCD jest równoramienny, czyli $|\sphericalangle DAB| = |\sphericalangle CBA|$ =2α

W Δ ABD $2\alpha + \alpha + 90^0 = 180^0$

$\alpha = 30^0$

$|\sphericalangle DAB| = 60^0$

Trójkąt ABD jest połową trójkąta równobocznego, w którym AB jest bokiem, a AD jego połową ,

BD wysokością zatem $c = \frac{1}{2}a$ (******).

Z (*****) i (******) wynika, że $b = \frac{1}{2}a$.

I metoda:

1. Za zapisanie równości miar kątów naprzemianległych: | ∢ABD| = |∢CDB|
   i stwierdzenie, że Δ BCD jest równoramienny, czyli $|BC| = |DC|$ **- 1 pkt**
2. Za obliczenie miar kątów Δ ADB: $2\alpha + \alpha + 90° = 180°$, więc $\alpha = 30°$ i $2\alpha = 60°$**- 1pkt**
3. Za zapisanie zależności pomiędzy długościami boków Δ ADB: $|AB| = 2 \cdot |AD|$ **- 1 pkt**
4. Za stwierdzenie, że $|DC| = |AD| = \frac{1}{2} \cdot |AB|$ **- 1 pkt**

II metoda:

1. Za obliczenie miar kątów Δ ADB: $2\alpha + \alpha + 90° = 180°$, więc $\alpha = 30°$ i $2\alpha = 60°$ **- 1pkt**
2. Za obliczenie miar kątów Δ BDC: | ∢BCD|$= 180° - 2\alpha = 120°$,
   | ∢BDC|$= 180° - 120° - 30° = 30°$ i za stwierdzenie, że Δ BCD jest równoramienny,
   czyli $|BC| = |DC|$ **- 1 pkt**
3. Za zapisanie zależności pomiędzy długościami boków Δ ADB: $|AB| = 2 \cdot |AD|$ **- 1 pkt**
4. Za stwierdzenie, że $|DC| = |AD| = \frac{1}{2} \cdot |AB|$ **- 1 pkt**

Zadanie 4. (0-3)

Cena biletu na premierę spektaklu wynosiła 15 zł. Gdy cenę biletu obniżono, okazało się, że na drugie przedstawienie przyszło o 50% widzów więcej niż na premierę tego przedstawienia, a uzyskana wówczas kwota ze sprzedaży biletów wzrosła o 25% .
Oblicz, o ile złotych obniżono cenę biletu? Oblicz, o ile procent obniżono cenę biletu?

Przykładowe rozwiązanie:

x – liczba sprzedanych biletów na premierę spektaklu (przed obniżką)

15*x* zł – kwota uzyskana ze sprzedaży biletów na przedstawienie premierowe

1,5*x* – liczba sprzedanych biletów na drugie przedstawienie (po obniżce ceny biletu)

y zł – kwota o jaką obniżono cenę biletu na drugie przedstawienie

$(15–y)$ zł – cena biletu na drugie przedstawienie (po obniżce)

$1{,}5x \cdot (15–y) = 15x + 0{,}25 \cdot 15x$ / $:(1{,}5x)$

$15–y = 10+2{,}5$

$y = 2{,}5$ zł

$$\frac{2{,}5}{15}\cdot 100\% = \frac{25}{150}\cdot 100\% = 16\frac{2}{3}\%$$

Odp.: Cenę biletu obniżono o 2,50 zł (o $16\frac{2}{3}\%$).

Za prawidłowo ułożone równanie prowadzące do obliczenia wysokości obniżki ceny biletu – **1pkt**

Za obliczenie wysokości obniżki ceny biletu: 2,50 zł – **1 pkt**

Za obliczenie, o ile procent obniżono cenę biletu: $16\frac{2}{3}\%$ - **1pkt**

Uwaga: Uznajemy odpowiedź podaną w postaci 16,(6)% lub ok. 16,7%

Zadanie 5. (0-3)

Czy z odcinków o długościach $\left(\frac{3}{2}\right)^{1998}$ cm , $\left(\frac{3}{2}\right)^{1999}$ cm i $\left(\frac{3}{2}\right)^{2000}$ cm można zbudować trójkąt **?**
Odpowiedź uzasadnij zapisując odpowiednie obliczenia.

Przykładowe rozwiązanie:

Warunek konstruowalności trójkąta:
Z trzech odcinków można zbudować trójkąt tylko wtedy, gdy długość każdego z tych odcinków jest mniejsza niż suma długości dwóch pozostałych odcinków.

Ponieważ wystarczy porównać sumę długości dwóch krótszych odcinków z długością najdłuższego odcinka, zapisujemy:

$$\left(\frac{3}{2}\right)^{1998} + \left(\frac{3}{2}\right)^{1999} > \left(\frac{3}{2}\right)^{2000}$$

(za zapisanie nierówności trójkąta – **1pkt)**

Przekształcamy sumę potęg na iloczyn:

$$\left(\frac{3}{2}\right)^{1998} + \left(\frac{3}{2}\right)^{1999} = \left(\frac{3}{2}\right)^{1998} \cdot \left(1+\frac{3}{2}\right) = \left(\frac{3}{2}\right)^{1998} \cdot \frac{5}{2} = \left(\frac{3}{2}\right)^{1998} \cdot \frac{10}{4}$$

W celu porównania stron nierówności zapisujemy potęgę o wykładniku 2000 w postaci potęgi o wykładniku 1998:

$$\left(\frac{3}{2}\right)^{2000} = \left(\frac{3}{2}\right)^{1998} \cdot \left(\frac{3}{2}\right)^{2} = \left(\frac{3}{2}\right)^{1998} \cdot \frac{9}{4}$$

$$\left(\frac{3}{2}\right)^{1998} \cdot \frac{10}{4} > \left(\frac{3}{2}\right)^{1998} \cdot \frac{9}{4}$$ (za przekształcenie nierówności – **1 pkt)**

Zatem $\left(\frac{3}{2}\right)^{1998} + \left(\frac{3}{2}\right)^{1999} > \left(\frac{3}{2}\right)^{2000}$,

czyli z podanych odcinków można z budować trójkąt (za zapisanie wniosku – **1 pkt)**

Zadanie 6. (0-3)

Rozwiąż układ równań w zbiorze liczb rzeczywistych.

$$\begin{cases} x^2 + 2y^2 - 2yz = 100 \\ 2xy - z^2 = 100 \end{cases}$$

Przykładowe rozwiązanie:

$$\begin{cases} (1) x^2 + 2y^2 - 2yz = 100 \\ (2) 2xy - z^2 = 100 \end{cases}$$

Równania odejmujemy stronami

$x^2 + 2y^2 - 2yz - 2xy + z^2 = 0$

(*) $x^2 - 2xy + y^2 + y^2 - 2yz + z^2 = 0$

$(x-y)^2 + (y-z)^2 = 0$ (**1pkt** za doprowadzenie równania **(*)** do postaci sumy kwadratów różnic dwóch wyrażeń)

Oba składniki sumy są nieujemne, to znaczy, że każdy musi mieć wartość równą zero.
Stąd wynika, że
$x - y =$ oraz $y - z = 0$, czyli
$x = y$ i $y = z$, stąd x =y = z (**1pkt** za wnioskowanie o równości wszystkich niewiadomych)

Podstawiając do równania **(2)** otrzymujemy:

$2x^2 - x^2 = 100$

$x^2 = 100$

stąd $x = 10$ lub $x = -10$
Zatem:
$x = 10$, y = 10 , $z = 10$
lub $x = -10$, $y = -10$, $z = -10$ (**1pkt** za obliczenie wartości niewiadomych x, y i z)

Zadanie 7. (0-3)

W trójkącie równobocznym ABC wysokości CD i BE przecięły się w punkcie S.
Wykaż, że trójkąt DSE jest podobny do trójkąta BDE.

Przykładowe rozwiązanie:

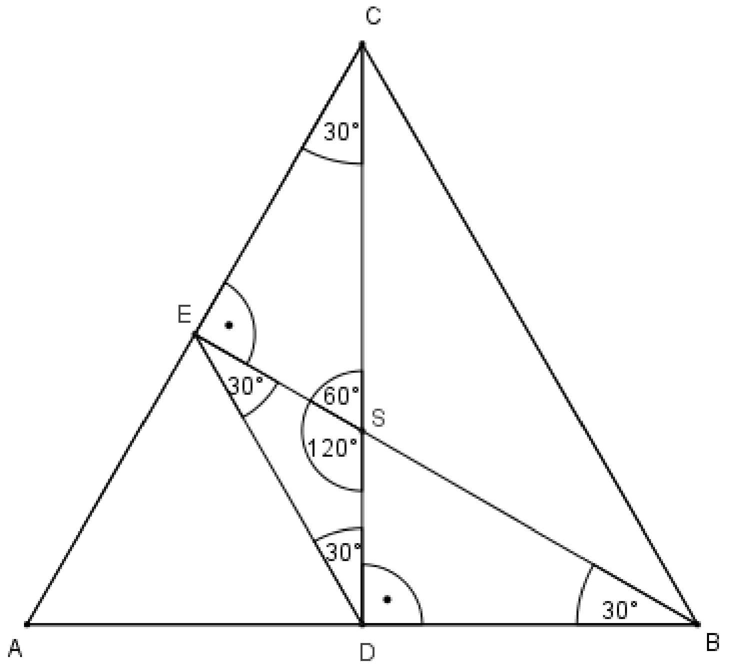

1. Wysokości trójkąta równobocznego są zawarte w dwusiecznych kątów wewnętrznych tego trójkąta, stąd $|\sphericalangle ABE| = |\sphericalangle DCA| = \frac{1}{2} \cdot 60° = 30°$.
2. Wysokości trójkąta są poprowadzone pod kątem prostym do boku, stąd $|\sphericalangle CES| = |\sphericalangle CDB| = 90°$.
3. $|\sphericalangle ESC| = 180° - 90° - 30° = 60°$.
4. $\sphericalangle DSE$ jest przyległy do $\sphericalangle ESC$, zatem $|\sphericalangle DSE| = 180° - 60° = 120°$.
5. Wysokości trójkąta równobocznego dzielą się w stosunku $2 : 1$, stąd $|ES| = |DS|$ i trójkąt DSE jest równoramienny, więc $|\sphericalangle DES| = |\sphericalangle EDS| = \frac{180° - 120°}{2} = 30°$.
6. $|\sphericalangle BDE| = 90° + 30° = 120°$.
7. Kąty wewnętrzne trójkątów DSE oraz BDE są równe: $30°, 30°, 120°$ - zatem trójkąty te są podobne na podstawie cechy podobieństwa – *kąt, kąt, kąt*.

1.Obliczenie miar kątów trójkąta DSE: $|\sphericalangle DSE| = 120°$, $|\sphericalangle DES| = |\sphericalangle SDE| = 30°$ – **1 pkt**

2.Obliczenie miar kątów trójkąta BDE: $|\sphericalangle BDE| = 120°$, $|\sphericalangle DEB| = |\sphericalangle DBE| = 30°$ – **1 pkt**

3.Za stwierdzenie, że trójkąty DSE i BDE są podobne na podstawie cechy *kąt, kąt, kąt* – **1pkt.**